

TUNTOSARVI

Nro 16-17 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 16-17/1987
13. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Hyvät Tuntosarven lukijat	1
Puheenjohtajan palsta	1
Terveisiä Ruotsista	3
Ajankohtaista	8
Lukijan palsta	12
Ilmoitukset	18

TUNTOSARVI

24.4.1987

Hyvät Tuntosarven lukijat

Olette varmaan jo ihmetelleet missä lehti on viipynyt.

Kirjapainon koneet rikkoontuivat. Siksi edellinen Tuntosarvi jäi julkaisematta. Nyt lehti jälleen ilmestyy ja hieman tavallista paksumpana kaksoisnumerona. Toivottavasti tässä lehdessä riittää lukemista pitemmäksi ajaksi.

Jatkossa Tuntosarvi yrittää taas ilmestyä normaalisti.

Puheenjohtajan palsta

Vuosikokous on pidetty. Olemme iloisia runsaasta osallistumisesta. Yhdistyksessä on jäseniä nyt 230, yli neljäs osa heistä oli mukana. Entinen johtokunta jatkaa edelleen. Yhteishenki ja yhteisymmärrys on ollut hyvä. On hyvä kun johtokunnassa on erilaisia ihmisiä. Kommunikaatiotavat ovat erilaiset, opettelemme kes-

kustelemaan keskenämme. Näin opimme ymmärtämään toisen kuurosokean vaikeuksia. Ongelmiin etsitään ratkaisuja. Kun johtokunnassa on erilaisia ihmisiä se auttaa muistamaan vaikeudet.

Yhdistyksen toiminta on laajentunut. Vuosikokoukseen on tullut paljon käsiteltäviä asioita. Aikaa jää kovin vähän muunlaiseen keskusteluun. Monissa yhdistyksissä järjestetään vuoden aikana kaksi kokousta, joissa asiat käsitellään.

Alamme miettiä ja keskustella tarvitsemmeko mekin kaksi kokousta, kevätkokous ja syyskokous. Mitä jäsenet ajattelevat tästä? Toivomme että kirjoittelette johtokunnalle toiveistanne. Vuosikokouksessa mukana olleilta haluan kysyä: Oletteko tyytyväisiä vuosikokouspaikkaan ja tulkkaujärjestelyihin?

Johtokunnassa on puhuttu kuurosokeiden apuvälineasioista. Tarvitaan ideoita ja tietoa tekniikasta. Jos joku teistä on kiinnostunut tekniikasta ja haluaa kehittää kuurosokeiden apuvälineitä, pyydän ottamaan yhteyden minuun tai toimistoon.

Tulkkiopetus muuttuu Suomessa. Kuurosokeat ovat mukana kehittämässä koulutusta. Mietimme, mitä tulkin pitää tietää ja osata kuurosokeudesta. Miten opetamme, siinä on miettimistä. Kävimme Ruotsissa kuuntelemassa, mitä muut pohjoismaat ajattelevat tästä asiasta. Kerron matkasta toisessa kirjoituksessa.

Lämmintä aurinkoa ja keväistä mieltä kaikille. Laitan osoitteen johon voitte kirjoittaa tai soittaa minulle: 81280 Uimaharju, tekstipuhelin 973/771 660.

Pirkko Virtanen

Terveisiä Ruotsista

Tukholmasta junalla neljä tuntia lounaaseen, saavutaan Mullsjö-nimiselle paikkakunnalle. Mullsjö on maaseutua. Sen keskellä on pieni järvi. Järven ympäri kävely vie aikaa noin 40 minuuttia, matkaa kertyy luullakseni noin 5-6 km. Siellä on suuria pihoja, jotka on hoidettu hyvin. Talot olivat mukavannäköisiä, kaikki erilaisia. Näimme kevään enimmäiset krookukset kukassa lumen keskeltä.

Mullsjössä on kansankorkeakoulu, jossa koulutetaan tulkkeja kuurosokeille. Siellä voi opiskella myös muita asioita. Koulu on tavallinen koulu. Kuulevien ja näkevien ihmisten kanssa siellä opiskelee nyt myös kolme kuurosokeaa. Heitä varten koulussa oli monenlaisia apuvälineitä.

Kuurosokeat oppilaat saavat itse valita mitä opiskelevat, mihin voivat osallistua. Koulussa ei ole kuurosokeuteen erikoistuneita opettajia. Siellä ei valmistuta ammattiin. Kansankorkeakoulut ovat paikkoja, joissa saa yleissivistystä ja tietoa harrastusaineista, maalaamisesta yms.

Mietin että on hyvä, jos Suomessa muutama kuurosokea opiskelisi samassa kansanopistossa tai kansankorkeakoulussa muiden ihmisten kanssa. Jos apua ja myönteistä suhtautumista löytyy, voivat vammaiset opiskella tavallisessa koulussa. Näin terve ihmiset oppivat oikean suhtautumisen vammaisuuteen.

Kuurosokeiden tulkkikoulutusseminaari

Stig Ollsson järjesti seminaarin jonne kutsuttiin jokaisesta pohjoismaasta puheenjohtajat ja tulkkikoulutuksesta vastaava asiantuntija.

Suomesta asiantuntijana oli Leena Hassinen Kuurojen Liitosta. Tulkkina mukana oli Elina Lehtomäki.

Tanskassa yhteispohjoismaisessa kurssikeskuksessa on tehty kirja, johon on koottu pohjoismaiden ajatukset kuurosokeiden tulkkitilanteesta eri pohjoismaissa.

Suomessa olemme toimineet hyvässä yhteistyössä ja saaneet tietoa suunnittelusta. Olemme saaneet olla mukana kertomassa millaisia tarpeita kuurosokeilla on tulkin käytössä. Toivomme, että voimme edelleen olla mukana suunnittelemassa ja kouluttamassa, vaikka vastuu siirtyy kouluhallitukselle.

Pohjoismaiden puheenjohtajien kokous

Seminaarin jälkeen puheenjohtajilla oli vielä oma kokous. Norjalaiset kertoivat syksyllä olevan konferenssin ohjelmasta ja kyselivät toiveita.

Ruotsista kerrottiin, miten Keninan kehitysyhteistyö on mennyt eteenpäin. Norjalaiset ja ruotsalaiset ovat keränneet jo lupaamansa summan. Me suomalaiset olemme olleet laiskempia. Vuosikokouksessa saimme tätä kassaa taas kasvatettua. Vielä puuttuu pikkusumma.

Ruotsissa yritetään järjestää elokuussa pohjoismaiden kulttuuriviikko. Paikka on Öölanti. Mukaan pääsee 3 henkilöä joka maasta. Kun saamme tarkemmat

tiedot, ilmoitamme siitä Tuntosarvessa.

Stig Ollsson on jäsenenä Eurooppa-komiteassa. Hän kertoi tulevasta kokouksesta ja komitean työstä. Pohjoismaissa ja Euroopassa olisi hyvä jos kuurosokea ja tulkki voisivat matkustaa yhdellä lipulla. Nyt tällainen ei käy. On suuri ongelma kun matkustaa toiseen pohjosimaan. Mikään maa ei maksa tulkkille palkkaa, vaan kuurosokean on itse keksittävä kuka sen palkan maksaa. Eurooppa-Komitea yrittää saada yhteyksiä mahdollisimman moneen kuurosokeiden yhdistykseen eri maissa, ja saada heidät mukaan.

Kokouksessa laadittiin kirje pohjoismaiden ministerineuvostolle. Siinä sanottiin, että kuurosokeat haluavat olla mukana, kun pohjoismaisessa koulutuskeskuksessa laaditaan tulkkikoulutusohjelmia. Lisäksi kuurosokeille toivotaan koulutusta kurssikeskuksessa jotta he voivat toimia opettajina tulkeille omissa kotimaissaan. Kuurosokea on käyttäjä ja hän tietää mitä tulkin on osattava ja miten.

Erilaisia järjestelmiä

Kerron tässä muutamia asioita joita kuulimme eri maista.

Norja

Kuurosokeiden tulkkikoulutusta suunnitellaan. Miettivät että tulkkiksi aikovalla on oltava sosiaali- tai psykologian alan opintoja. Siellä ei ole aluesihteereitä vaan

sosiaalikonstulenti. Tiedossa olevia kuurosokeita on n. 200. Kuurosokeiden yhdistyksessä on mukana 100. Norjan yhdistys täyttää tänä kesänä 30 vuotta. Sitä juhliitaan melkein viikon verran. Suomalaisia on pyydetty mukaan juhliin.

Heillä on vähän apuvälineitä. Reinholt sanoi, että hän pitää enemmän elävistä apuvälineistä (ihmisistä). He ovat hyvin epäluuloisia koneita kohtaan.

Norjassa on meneillään erilaisia projekteja ja tutkimuksia. Yksi tutkimus on sellainen, jossa katsotaan millaisen työtuolin tulkki tarvitsee...

Toinen tutkimus selvittää, miksi kuurosokeat väsyvät helposti. He ovat huomanneet että kuurosokeat liikkuvat vähän, lihovat ja väsyvät. Konferenssissa syksyllä kuullaan tulokset.

Tanska

Kuurosokeille on vain kuuroja tulkkeja. Konsulenti toimii tulkkina, jos on välttämätöntä. Ei tiedetä paljonko siellä on kuurosokeita. Kuurosokeat ovat jäseninä kuurojen yhdistyksessä, joka täyttää tänä kesänä 25 vuotta. Nyt kuurosokeat yrittävät perustaa omaa yhdistystä. He toivovat myös saavansa kuulevia tulkkeja.

Kommunikaatiokeskus on kehittänyt mini-viittoma-kielen pohjoismaille. Siitä kerrotaan Norjan konferenssissa.

Ruotsi

Tiedossa olevia kuurosokeita on n. 1200. Yhdistyksessä on jäseniä saman verran kuin Suomessa. Kuuroille ja kuurosokeille koulutetaan erikseen tulkit. Tulkki päättää itse, haluaako toimia kuurosokean tulkina. Läänin alueella on tulkkikeskus, jossa on useita tulkkeja. Aina on paikalla joku. Kuurot ja kuurosokeat käyvät siellä seurustelemassa tulkin kanssa, jos on ikävä kotona. Tulkkikeskus tilaa aikoja esimerkiksi lääkäriin ja antaa tietoa tulkkien toiminnasta.

Kun on aikaa, tulkit tekevät kotikäyntejä kuurosokeiden luokse. Tulkki vie kävelemään, uimaan, ostoksille, laittaa ruokaa jne. He tekevät sosiaalista työtä. He saavat palkan valtiolta ja voivat järjestellä itse töitä tulkkikeskuksesta.

Suurissa kokouksissa yhdistys maksaa tulkkille palkan ja perii sen sitten läänistä. Kuurosokealla voi olla kokouksessa mukana kaksi tulkkia, jotka vuorottelevat.

Me suomalaiset ihmettelemme kovasti, miksi tulkkikoulutus on erikseen kuuroille ja kuurosokeille. Saimme tietää myös että valtion vammaisneuvostossa ei ole kuurosokeiden yhdistyksen edustajaa. Vammaisneuvosto päättää, kuka kuurosokeiden kanssa työtä tekevä pääsee pohjoismaiseen koulutukseen Tanskaan. Mutta kuurosokeiden yhdistyksessä ei sitä tiedetä. Tätä asiaa he harmittelivat kovasti, koska muut päättää mikä on kuurosokeille tarpeen.

Yhdistys on järjestänyt Mullsjössä kurssin kuurosokeille, että he tiedottavat muille kuurosokeille yhdis-

tyksen toiminnasta.

Tämä asia kiinnostaa myös meitä Suomessa. Miten me voisimme toimia. Meillä on kerhot, mutta niiden toimintaa pitää kehittää. Kuurosokeiden on itsensä suunniteltava ja järjestettävä kerhot. Aluesihteerit auttaa, mutta hänelle ei pidä jättää kahvinkeittoa ja ohjelmaa. Pyydän, että joku tarjoutuu itse auttamaan ohjelman suunnittelussa, muuten kerhot kuivuvat käsiin. Jos joku haluaa koulutusta kerhoihin liittyvissä tehtävissä, ottakaa yhteys toimistoon. Yritämme järjestää opetusta.

Pirkko Virtanen

AJANKOHTAISTA

Yleisradio tehostaa toimintaansa

Yleisradio tehostaa toimintaansa seuraavan viiden vuoden aikana. Yleisradion ohjelmien lukumäärä kasvaa. Samalla työntekijöitä kuitenkin vähennetään. Työntekijöitä vähennetään seuraavan kahden vuoden aikana sadalla. Lupamaksuja aiotaan korottaa ensi vuoden alusta. Ensi kesänä aloittaa toimin-

tansa yöradio. Samalla radiouutisia tulee lisää. Uudet uutislähetykset ovat kello 24.00 ja 5.30. Myös TV-ohjelmien määrää lisätään. Samoin radion alueellisia lähetyksiä on tulossa lisää.

Suomen ja Neuvostoliiton yhteistä luonnonpuistoa suunnitellaan

Ympäristöministeriö valmistelee ensimmäistä Suomesta Neuvostoliittoon ulottuvaa luonnonpuistoa. Neuvostoliittolaiset ovat ehtineet jo perustaa omalle puolelleen 47.000 hehtaarin puiston. Kuhmon Elimyssalosta tulee luonnonpuiston Suomen puoleisen osan runko. Elimyssalo tunnetaan metsäpeuroistaan. Se on Kainuun viimeinen salo. Ajatus yhteisestä luonnonpuistosta lähti juuri aran metsäpeuran suojelemisesta.

Kaupan työntekijät valitsivat SAK:n

Uusi Liikealan ammattiliitto liittyi SAK:hon. Liikealan ammattiliiton jäsenäänestyksessä 82 prosenttia kannatti keskusjärjestöksi SAK:ta. SAK on suurin palkansaajien järjestö. Liikealan ammattiliitossa on jäseniä 120.000.

Yhdysvaltain ulkoministerillä välipäivä Helsingissä

Yhdysvaltain ulkoministeri Georg Shultz pysähtyi päiväksi Helsinkiin matkallaan Moskovaan. Shultz saapui Helsinkiin sunnuntain vastaisena yönä. Sunnuntaina hän tapasi presidentti Mauno Koiviston ja ulkoministeri Paavo Väyrysen. Moskovassa Shultz neuvottelee Neuvostoliiton ulkoministerin Eduard Shevardnadzen kanssa.

Suomi tukehtuu muovikasseihin

Suomi on ykkösmaa muovikassien kulutuksessa. Meidän vuosittain käyttämistämme muovikasseista tulisi viisinkertainen jono maapallon ympäri. Italiasa kielletään vuonna 1991 lailla kaikkien kertakäyttöisten pakkausmateriaalien käyttäminen. Se merkitsee kuolemantuomiota myös muovikasseille.

Muovikassi ei maadu. Eläimet, jotka yrittävät syödä sitä, tukehtuvat: kalanpoikaset, valaat, kilpikonnat. Kerrotaan, että Italian uutta lakia vauhditti kansanliike, joka käynnistyi rantaan ajautuneesta ja muovikassiin tukehtuneesta valaasta.

Muovikassi ylläpitää kertakäyttöajattelua. Se on valmistettu uusiutumattomista luonnonvaroista. Ne loppuvat aikanaan. Mitä sen jälkeen?

Paperikassi on parempi vaihtoehto. Niitä ei kau-poista löydy. Miksi emme suoraan siirtyisi ikiomaan

kotikomerosta löytyvään laukkuun, verkkokassiin, reppuun, ostosrattaisiin? Jo nyt.

Turvavyö kiinni myös takapenkillä

Tämän vuoden marraskuussa tulee voimaan tielikennelain muutos, jolla turvavyön käyttöpakkoa laajennetaan. Sen jälkeen turvavyötä on käytettävä myös henkilöauton takaistuimilla ja pakettiautoissa. Niin ikään sitä tulee käyttää taksien etuisuimilla, kun taas taksin takaistuimen matkustajan ei tarvitse vetää turvavyötä ympärilleen, ei myöskään taksin-kuljettajan. Turvavyötä on käytettävä iästä riippumatta. Alle 150 pituiset voivat käyttää pelkästään lantiovyötä. Parempi vaihtoehto on panna lapsi istumaan turvatyynyllä ja käyttää kolmipistevyötä normaalisti.

Turvavyön käyttöpakko koskee autoja, joihin on asennettu takaistuimen turvavyöt.

Lukijan palsta

Nuoruusmuistoja

Noin 36 vuotta sitten veljeni Onni hankki ensimmäisen ison veneen. Se oli varustettu isolla hytillä, niin että siellä oli tilaa nukkuakin.

Vene oli puusta tehty ja siinä oli iso, voimakas kone keulakannen alla. Vene siirrettiin Tampereelta Siuroon kuorma-autolla ja laskettiin vesiin kosken alapuolella. Kun seuraavana päivänä piti lähteä hakemaan sitä, se oli uponnut pohjaan – kuivunut vene kun oli talven jäljiltä. Me tyhjensimme sen ja haimme bensaa sekä öljyä lisää ja niin alkoi matka vesillä, joilla olimme paljon soutaneet veneellä ja ruuhella. Kun pääsimme puolen kilometrin päähän, otti potkuri kiiviin, mutta ei tullut vahinkoja.

Matka jatkui varoen, mutta äkkiä veneen perä nousi ylös. Ihmettelin, mikäs taas tuli ja kokeilin melan kanssa pohjaa. Huomasin että olimme ajaneet hiekkasärkälle keskellä ulappaa. Potkurin ohjaussiivekkeiden alla ja edessä olevat suojatukikaaret estivät vahingon mahdollisuuden, mutta ne oli noin metrin pohjasta alaspäin niin oli niistä harmia matalissa paikoissa.

Saimme veneen irti melan kanssa ja jatkoimme matkaa. Kun pääsimme Kuloveden ulapalle, alkoi tuuli voimistua. Aallot alkoivat olla isoja vaahtopäitä. Vesi lensi vähän hytin yli yhtäkkiä pysähtyi kone. Veli yritti

saada konetta käyntiin. Siinä ei ollut aikaa paljon, sillä karikkoinen saari oli melko lähellä ja ajauduimme sitä kohti. Ankkuri ei yltänyt pohjaan ja tuskin olisi pitänyt kään. Aallotvyöryivät veneen laidoilta osittain veneeseen ja minä viskasin vettä takaisin pienellä äyskärillä.

veli purki kaasuttajan ja puhalsi sen puhtaaksi ja nopeasti takaisin ja kun hän käynnisti koneen se lähti käyntiin aivan viime hetkellä. Olimme vain muutaman metrin päässä karikosta.

Jännitus alkoi vähitellen helpottaa, kun pääsimme tutuille vesille, joissa oli suojaisempaa ja tunsimme sen niin tarkkaan, että siellä ainakin voi ajaa ilmar kaavereita. Oli hienoa ajella kotikylään komealla veneellä.

Viikkojen päästä, elokuun puolivälissä, haimme bensaa kaupasta kanisterilla ja veimme sen veneelle. Veli lisäsi siihen öljyä 4 prosenttia ja kaatoi sitä veneen omaan tankkiin. Kun kone ei kovan yrittämisen jälkeenkään lähtenyt käyntiin, aloin vähän haistella kun ilmassa on outo tuoksu ja kysyin Onnilta että on kohan se bensa paloöljyä? Veli hasteli pönttöä ja sanoi: Kyllä se on sitä! Paloöljyä voi p... No, otimme sitten aineen takaisin kanisteriin ja veimme sen kauppaan jota piti vanhapiika. Hän ei meinannut enää vaihtaa koska kello oli jo puoli 8 illalla. Mutta olimme kovana. Se oli pakko, sillä me olimme menossa kalareissuun ja palaamme vasta seuraavana iltana. Kyllä se vanhapiika manasi vähäsen, mutta se ei auttanut, sillä muuten me ei enää tulla sahaamaan hänelle hellapui

ta, jos ei oikeata bensaa tule.

No, me saimme sitä, mutta olimme itse katsomassa kun se pisti sen paloöljyn pieneen astiaan ja pumppasi käsipumpulla isosta peltitynnyristä bensaa kanisteriin

Näin me taas lähdimme veneellä ja pääsimme kalareissuun 5 tuntia myöhässä. Tuo reissu toi paljon iloa ja kalaa. Sitä hiillostimme rannalla kello yksi yöllä. Kuhaa, jota saimme oli mukava mutustella äidin laittamien voileipien ja muun ruoan ja kahvin kanssa. Kotiin tullessa oli meillä iloinen ja virkeä mieli ja kalaa tuomisina tuoreena, sillä me säilytimme pyydetyt kalat verkkohäkissä elävinä. Näin ne säilyivät hyvin.

Tuo rasvattu paloöljy joutui öljylamppuun toiselle vanhalepiialle ja saunatupa haisi ihmeesti, kun öljylamppu kärysi. Vaaraa siitä ei ollut, mutta tulipahan nokea ja käryä tavallista enempi. Niin että siitä oli taas tullut vaihtokauppa ja marinaa päälle, mutta me pojat oltiin hiljaa. Sillä se öljyn sekoitus unohtui kertoa ja älkeenpäin ei enää sitä kehdannutkaan sanoa, sen verran ne oli kummissaan kun paloöljy oli niin käryävää.

Pari viikkoa myöhemmin piti ruveta miettimään veneen telakointia. Ajoimme sen jokirantaan ja veli sanoi: Kokeile vasaralla kestääkö pohja. Minä otin vasaran ja humautin pohjaan. Se meni puhki ja kysyin, mitäs nyt tehdään. Hajoitetaanko paatti?

Näin loppui veneily isolla veneellä kotikylän maiseissa. Koneesta saimme sirkkelin voimalähteen ja sahasimme sillä puita. Tuo maineikas kanisteri on

kulkenut veljeni mukana kaikki nämä vuodet. Annoin sen muistoksi hyvälle ystävälleni. Se oli niin kovin erikoinen, niin kuin ennen sotia oli muutkin tavarat. Näin päättyi tuo nuoruuden veneily ja vetten huuma kotikylässä isolla veneellä, mutta jatkui pienillä, sillä nuoruus ja elämä sykki elämänhaluisena myös vetten päällä ja muistot jäivät kerrottaviksi.

Kevätterveisin

Ossi Rajala

Mieslahden leirimuistoja

Olin Kajaanin Mieslahden leirillä maaliskuun 16.-20. päivinä. Kuurosokeiden leirille oli kertynyt vammaisia yli 20 henkeä. Minä yksin olin Kuhmosta. Taksiauto vei sinne ja haki. Viisi päivää saimme olla yhdessä.

Opastus oli hyvin järjestetty. leirin johtajana oli Hilka Yli-Penttilä ja mukana oli työntekijöitä myös Jyväskylästä ja Tampereelta. Tornioista oli seurakunnan työntekijä oppaana ja sieltä oli myös mieshenkilö ohjaamassa kuurosokeita leirillä.

Kävelimme joka aamu kuntokävelylenkin. Vammaisia oli Oulusta, Pohjois-Suomesta ja Keski-Suomesta. Erikseen oli työntekijät, jotka hoitivat ruokapuolen ja kahvin. Ne olivat todella runsaat ja meitä kuurosokeita opastettiin ystävällisesti.

Leirin aluksi piti kansanopiston rehtori puheen ja kuulimme hyvin kuulolaitteella. Sen jälkeen itsekukin vammainen kertoi, mistä kunnasta oli tullut leirille. Noin puolet oli miehiä ja puolet naisia. He olivat nuoria, minä olin vanhin koko joukosta. Nuoret oppivat viittomakielen käyttöä asioiden hoidossa. Kudoimme

yhdessä ollessamme paperisista suikaleista aika vahvaa pöytälinan muotoista koristemattoa. Teimme linja-autoretken Vuokatin urheiluleirille keskiviikkona 18. päivänä. Nuoret siellä laskettelivat mäkeä. Minä vain oppaan kanssa kävelin siinä mäkirinteen vierellä. Urheilutalolla oli kahvitarjoilu. Sen jälkeen palasimme Kajaanin kautta takaisin leirille.

Kiitän leirin johtajaa ja ystävällisiä opastajia.

Leevi Haverinen

Laulu Lapin ihmisille

Lapi aluesihtööri on lähettänyt valokuvat kahdesta kuulonäkövammaisesta. Toinen on Helli Lappalainen Sodankylän Vaalajärveltä ja toinen Jaakko Nojonen Rovaniemen maalaiskunnan Juotaksesta.

Helli elelee yksin pinessä mökissään. Tänä keväänä kaivosta loppui vesi, joten Helli on joutunut hankkimaan sitä naapurista ja sulattamaan lunta saunavedeksi. Tuvan sydän on mahtava leivinuuni, jossa Helli leipasee (leipoo) makoisat ohrarieskat.

Ensi kesänä kunta ehkä korjaa asunnon. Sen jälkeen Hellin ei tarvitse kulkea »hyysikässä» pihan perällä. Vesijohto ja lämminvesivaraaja tuovat mukavuutta elämään. Ei ole pakko vintata (nostaa) kaivosta vettä, sillä ikä Hellillä on jo kunnioitettavat 75 vuotta.

Hellillä on näköä jäljellä vain toisen silmän putkikenttä ja hän käyttää kuulolaitetta. Hellin elämänilo on säilynyt. Naapureita käy paljon kylässä ja Lapin maa-

kuntaruoaan, kalapotun, laitto sujuu.

Jaakko Nojonen täyttää tänä keväänä 75 vuotta. Ku-

vassa Jaakko seisoo Ladansa (auton merkki) vieressä. Taustalla on mökki, jossa Jaakko asustelee vaimonsa kanssa.

Jaakko on näppärä mies. Hän on tehnyt vanhasta, vuoden 1974 Ladastaan aura-auton, jolla hän työntelee pihaltaan lumet pois. Takaistuimen yläosan hän on poistanut rautasahalla. Hytin takaseinään hän on naulannut vaneria. Hytissä on vipu, jolla aura nousee auton edessä. Siinä on yksinkertainen taljasysteemi.

Jaakko on toiminut kuorma-auton kuljettajana ja lossimiehenä. Hän on sotainvalidi: rajähdys irrotti silmien verkkokalvoja ja alensi kuulon.

Jaakko on ikäisekseen reipas. Hän osallistuu aktiivisesti (ahkerasti) sekä sotaveteraanien että kuurosokeiden kuntoutustoimintaan. Tanssi on yksi hänen lempiharrastuksistaan. Kuuloa ja näköä on sen verran jäljellä, että hän pystyy liikkumaan itsenäisesti ympäri Suomea ja hoitamaan asioitaan.

Jorma Säynjäkangas
Lapin aluesihteeri

Ilmoitukset

Aluesihteereiden toimistopäiviä

Heikki Paatelainen: Turun toimisto 12.5. klo 10.00-14.00. Osoite: Humalistonkatu 16 B 72-73, Turku, puh. 921/322 203.

Hilkka Yli-Penttilä: Oulun toimisto 4.5. Osoite: Kajainkatu 36, Oulu, puhelin 981/225 532.

Päivi Saaristo: Helsingin toimisto 24.4. Osoite: Töölönkatu 15 E 101, helsinki, puh. 90/491 828.

Pirjo Rissanen on lomalla 21.-25.4. ja 30.4.87.

Pohjois-Karjalan kuurosokeat huomio!

Kerho kokoontuu 25.4. alkaen klo 13.00-16.00, Kalevankatu 22, Joensuu. Aluekurssilla Nurmeksessa mukana olleita pyydetään erityisesti mukaan. Suunnitellemme kevätretkeä.

Tervetuloa!

Pirkko Virtanen

P. S. 25. päivä on lauantai. Aamupäivällä on hyvää aikaa käydä ostoksilla, kerhossa tarjotaan kahvit.

Tampereen kuurosokeiden kerho tutustuu kuurosokeiden palvelutaloon tiistaina 28.4.1987 kello 13.00.

Yhteiskuljetus palvelutaloon lähtee kello 12.30 toimistolta, osoite Kuninkaankatu 8 A 1.

Tampereen aluesihteeri ei ole toimistossa maanantaina 27.4.

Uusi aika on 29.4. kello 8.00-15.45.

Toimiston osoite on Kuninkaankatu 8 A 1, puh. 147 693

TYKS-piirin kuurosokeiden kerho 6.5. klo 12.00-15.00. Humalistonkatu 16 B 72-72, Turku.

»KEN ON LUONUT KUKKASEN»

Hengellinen leiri 5.-8.5.1987

Ilmoituksessa mainittu »matkat korvataan jälkikäteen».

OIKAISU: Sovi sosiaalitoimiston tai oman seurakuntasi kanssa matkakustannusten korvaamisesta.

Ruotsin kuurosokeiden yhdistyksen vuosikokous 27.-31.5.1987

Majoituspaikka: Hotelli Ekoxen, Linköping

Kokouspaikka: Birgitta-koulu, Linköping

Ruoka ja majoitus ovat yhdelle suomalaiselle kuurosokealle ja hänen tulkilleen ilmaiset. Ne maksaa Ruotsin yhdistys.

Matkakulut ja tulkki on maksettava itse.

Oletko kiinnostunut Ruotsin kuurosokeiden vuosikokouksesta? Ota yhteyttä Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon, puh. 90/77041 ennen 30.4.1987.
